

SEMINARIUM VARADIENSIS

Anul V
Numărul
16 (42)
Martie
2009

Realizat de Seminarul Teologic Greco-Catolic „Sfinții Vasile, Grigore și Ioan”, Oradea

TIMP DE EVALUARE

Probabil că unul dintre evenimentele marcante ale ultimelor săptămâni din viața Seminarului nostru a fost vizita Comisiei de evaluare a Seminarilor Teologice instituită de către Sfântul Sinod al Bisericii noastre. Probabil nu toți știu, însă din anul 2005, de când Biserica noastră a fost ridicată la rangul de Arhiepiscopie Majoră, Episcopii greco-catolici s-au constituit într-un Sinod, care la rândul său este ajutat de către câteva „comisii sinodale” formate din clerici, consacrați și laici care se ocupă de analizarea feluritelor aspecte ale vieții Bisericii noastre, oferind Ierarhilor prezentări și lecturi ale unor situații, precum și sugestii ori propuneri concrete. Astfel de comisii există pe diferite planuri: juridic, administrativ, patrimonial, liturgic, teologic, etc. Firește că între atențiile Bisericii Greco-Catolice se află și problema învățământului și a formării la toate nivelurile. În Comisia de Educație Catolică, există o ramură care se ocupă de Seminarile teologice, iar episcopii au cerut acesteia să facă o analiză amănunțită și serioasă a situației din cele patru instituții pentru formarea viitorilor preoți, pe care Biserica Română Unită le are la ora actuală: Blaj, Oradea, Cluj și Baia Mare.

Primul pas al acestui demers a avut loc anul trecut, când fiecare rector a primit un chestionar cu diferite întrebări ce încercau să verifice marea majoritate a aspectelor vieții propriului seminar: de la modul în care are loc formarea, la numărul de educatori implicați, trecând prin prezentarea efectivă a situației clădirilor, dormitoarelor, cantinei, capelei, administrației și a tuturor aspectelor concrete ale vieții viitorilor preoți. Aceasta era deci o primă trecere în revistă, pe care putem să o denumim subiectivă.

Între 12 și 16 martie, a avut loc însă o evaluare cu tentă obiectivă a Seminarilor. Avându-l în frunte pe PSS Florentin Crihălmeanu, episcop de Cluj-Gherla, împreună cu rectorii tuturor seminarilor am vizitat rând pe rând instituțiile noastre de pregătire a viitorilor preoți. Joi, 12 martie, ne-am aflat la Cluj, vineri 13 am fost prezenți la Baia Mare, sâmbătă 14 la Blaj, iar luni 16 s-au încheiat vizitele la noi la Oradea. În fiecare dintre aceste centre, rectorul locului a început printr-o prezentare globală a propriei situații, urmat de către formatori și de părinții spirituali. S-a încercat în fiecare situație schițarea

tuturor aspectelor care compun formarea tinerilor noștri, programul pe care ei îl au, treptele pe care trebuie să le treacă precum și toate amănunțele vieții comunitare. Apoi s-a făcut o vizită a ambiențelor, a camerelor seminariștilor, a birourilor formatorilor, a dependințelor, a spațiilor pentru rugăciune, studiu și timp liber. A fost importantă în fiecare caz întâlnirea cu un grup de seminariști: au participat în toate cele 4 centrele seminariștii anilor III și IV, și nici Oradea nu a făcut excepție. Și pretutindeni, atât PS Florentin cât și rectorii au pus studenților felurite întrebări, încercând să se convingă de temeinicia vocațiilor lor, de viața reală pe care aceștia o duc, de pregătirea teologică și nu în ultimul rând de viziunea asupra Bisericii și de planurile lor pentru viitor. Ultimul punct pe ordinea de zi, dar deloc ultimul în ordinea importanței, a fost întâlnirea cu Episcopul respectivului loc, invitat la rândul său să vorbească despre viziunea sa asupra formării la preoție și asupra chestiunilor concrete ale clerului și a perspectivelor propriei sale eparhii.

Concluziile ultime ale vizitelor noastre vor reveni Episcopilor la Sinod, însă aceasta a fost o experiență cu totul inedită. De la Revoluție încoace, fiecare Eparhie a încercat să lupte pentru formarea și consolidarea propriilor structuri, și poate adesea munca de-a pune ceva minimal pe roate ne-a privat de un timp firesc al împărtășirii cu cei ce probabil treceau prin dificultăți similare. Avem patru seminarii destul de diferite, și este interesant să vezi specificul și bogăția fiecăruia. Fiecare seminar re-năcut într-un context precis, a încercat să răspundă provocărilor specifice ale respectivei realități eparhiale, în funcție de structurile și de baza materială -și îndeosebi- umană care se avea la dispoziție, devenind astfel un tablou-descriptiv al unei viziuni teologice, administrative și ecleziale a unei episcopii anume. Și dacă am adunat, fără îndoială, bogăție din viețile altora, precum și sugestii și idei concrete asupra anumitor modalități de formare, rămân îndeosebi cu senzația clară că cea mai mare achiziție este însăși colaborarea dintre noi, care trebuie să continue pentru a adevăra –oare a câta oară? – zicala că nimeni nu e atât de sărac pentru a nu avea ceva de împărtășit, ori atât de bogat pentru a nu putea să primească nimic.

Pr. Cristian SABĂU
rector

SESIUNE DE COMUNICĂRI ȘTIINȚIFICE

În data de 13 martie a.c. a început, la Seminarul Teologic Greco-Catolic din Oradea, a treia ediție a Sesiunii de comunicări științifice studențești cu tema „Apostolatul tinerilor în Biserică”.

După ce anul trecut s-au dezbătut lucrări privind „provocările tânărului creștin într-o Europă secularizată”, iar acum doi ani s-a vorbit despre „valorile familiei în contextul european”, anul acesta studenții de la diferite facultăți din țară au încercat să ofere rezolvări la problemele cu care se confruntă astăzi Biserica cu privire la apostolat.

În ideea de a nu fi indiferenți față de semenii noștri care încă nu își cunosc Mântuitorul, s-a desfășurat la Oradea o sesiune de comunicări științifice studențești organizată de către Asociația Studențească „Coriolan Tămâian” Oradea, ASCTO. Scopul acestei întâlniri a fost acela de a aduna la Oradea tineri de la alte facultăți din țară, și nu numai, care ar putea veni cu propuneri de pastorație prin care frații noștri mai mici să poată sa-L cunoască pe Cel care le oferă mântuirea.

Au fost invitați studenți de la majoritatea facultăților de teologie din țară, însă și de la câteva facultăți laice. Au răspuns invitației patru studenți de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Craiova, alți patru studenți de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Timișoara, un student de la Institutul Romano-Catolic „Incarnatie Sapiientiae” din Alba Iulia, o studentă de la Facultatea de Inginerie Electrică și Tehnologia Informației, o alta de la Facultatea de Construcții din Cluj-Napoca, trei studenți care locuiesc în Institutul Pontifical „Pio Romeno” din Roma și cinci studenți de la Facultatea de Teologie Greco-Catolică din Oradea.

Deschiderea lucrărilor a avut loc vineri, 13 martie, cu începere de la orele 9. Primul moment din program a fost al Corului „L'annunciazione” al Colegiului „Sfânta Familie”, dirijat de profesorul Radu Mureșan, în prezența Preasfințitului Virgil Bercea, Episcop al Oradiei, a Domnului Ionuț Popescu, Directorul Departamentului de Oradea al Facultății de Teologie Greco-Catolice și a altor distinși preoți și profesori ai facultății. Sesiunea s-a desfășurat pe durata a două zile (13 și 14 martie). Lucrările au pus în discuție diferite metode și tehnici prin care tinerii ar putea fi atrași spre iubita Biserică a Domnului nostru.

Acest aspect a fost dezbătut din multe puncte

de vedere, studenții încercând să -și pună în valoare talanții pe care i-au primit și pe care, la rândul lor, trebuie să-i multiplice, împărtășindu-ne și nouă, celor prezenți, din manifestările harului Spiritului Sfânt.

Astfel, pe parcursul a două zile, s-a vorbit pe marginea subiectelor: misionariat, evanghelizare, modalități de cateheză, pastorație, apostolul autentic în zilele de azi. Toate aceste subiecte au fost abordate pentru a oferi o cât mai reală cale prin care tinerii ar putea fi conduși la Christos.

Doar după o zi de lucru am sesizat că rezultatele deja începeau să apară. Cei care au venit de la mare depărtare se simțeau acasă, cei care aveau emoții la început se simțeau într-un ambient prietenesc, familiar, nu mai simțeau teama, cei care nu se iubeau înainte au reușit să o facă, cei cărora le era greu să împărtășească ideile cu ceilalți o puteau face, pentru că exista cineva

lângă ei care să îi asculte. Acestea sunt numai câteva dintre lucrurile care s-au întâmplat pe parcursul acestei sesiuni de comunicări științifice, însă sunt și mai multe care se ascund în sufletul participanților și pe care doar Domnul le cunoaște și care sunt ca o tămâie bine mirositoare înaintea Lui.

Împreună cu profesorii și preoții noștri am reușit să închegăm un

ambient de muncă prielnic pentru a dezbate această problemă delicată a tinerilor de azi, tineri care se confruntă cu o societate care le oferă doar plăceri trecătoare și înșelătoare, încercând să-i îndepărteze de la scopul pentru care au fost creați, și anume, acela de a-L cunoaște pe Domnul. Bucuria noastră de a sta cu Dumnezeu va naște și în ei dorința de a-L cunoaște pe Cel care este izvorul iubirii, astfel că în programul sesiunii au fost introduse momente de rugăciune. Vineri, la Catedrala Greco-Catolică „Sfântul Nicolae” din Oradea, ne-am adunat cu toții și ne-am rugat împreună în cadrul unei seri penitențiale animate de Oratoriul „Maria Imaculata” din Oradea, condus de Pr. Mihai Tegzeș. Si tot împreună am fost în rugăciune la Sfânta Liturghie a Darurilor Înainte Sfințite.

Au fost momente de har și binecuvântare din partea Domnului și de caldă asistență spirituală din partea Maicii noastre Sfinte.

Iulian BOGLUȚ,
ANUL -II-

IMPORTANȚA POSTULUI MARE PENTRU CREȘTINI

Mulți creștini neacordând o prea mare importanță postului, îl țin fără tragere de inimă sau, cu atât mai mult, nu îl țin deloc. Postul trebuie să-l primim cu bucurie, nici defel cu frică sau părere de rău, căci nu este înfricoșător pentru noi, ci pentru diavoli. Nimeni să nu creadă că Domnul nu se bucură când postul este ținut, sau nu se intristează atunci când acesta este disprețuit. Postul în sine este o renunțare și, datorită absenței acestei renunțări, moartea a intrat în viața omului pentru că s-a nesocotit porunca abținerii de la ceva anume cerut de către Dumnezeu. Postul nu poate fi separat de completarea lui care este rugăciunea. Însuși Mântuitorul o spune, referindu-se la cei demonizați, că acest neam de demoni nu iese decât numai cu rugăciune și cu post (Mt. 17,21).

Sfântul Evagrie Ponticul atrage atenția asupra trei mari păcate: mărirea deșartă, pofta pântecului și iubirea de arginți. Îmbuibarea pântecului este maica desfrânării, iar postul și înfrânarea sunt bogăția sufletului. Să ne silim, așadar, să o câștigăm cu înțelepciune și smerenie, fără a ne lăuda ca fariseul cu împlinirea legii. Mărirea deșartă ne orbește ochii ca să nu-l mai vedem pe aproapele nostru, că și el își are valoarea sa putând învăța și de la el lucruri bune și folositoare. Trebuie să ne păzim de plăcere și de poftele trupești, dar mai ales de mândrie, care este maica tuturor răutăților.

Atunci când Dumnezeu l-a creat pe om, i-a dat poruncă să postească. Dacă Adam ar fi împlinit această poruncă, nu ar fi avut de suportat consecințele neascultării. Deși Dumnezeu i-a dat o poruncă clară: „din toți pomii din rai poți să mănânci, iar din pomul cunostiței binelui și răului să nu mănânci, căci, în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreșit!” (Fap. 2, 16-17). Această dispoziție nu era alta decât porunca de a posti. Vedem că și în Paradis era vorba de post, cu atât mai mult este nevoie în afara lui. Înainte ca omul să-și piardă demnitatea la care a fost rânduit, postul era pentru el o condiție vitală în vederea fericirii sale. După căderea sa, postul a devenit o necesitate, un medicament, acum când sufletul său este rănit de păcate și caută mereu vindecarea. Adam putea cu foarte multă ușurință să refuze propunerea făcută de diavol, dar a preferat să se pună în locul lui Dumnezeu, a vrut să cunoască ce este binele și ce este răul. Vedem noi cât de bine reușește omul greșitor să discearnă binele

de rău. Dacă ar fi cu adevărat în stare de a judeca bine lucrurile, nu ar greși, nu ar păcătui, însă omul nu are capacitățile lui Dumnezeu, omul fiind doar o creatură. În război cu diavolul, Adam ar fi trebuit să se supună acestei porunci, atunci nu ar mai fi auzit cuvintele: „pământ ești și în pământ te vei întoarce” (Fa. 3, 19). Din acel moment omul s-a făcut robul simțurilor sale.

De ce trebuie ca să postim? Cum spune Sfântul Efrem Sirul, în rugăciunea pe care o rostim aproape la toate slujbele din Postul Mare, să nu ni se dea spiritul trândăviei, care omoară viața spirituală, grija de multe, care distrage atenția de la rugăciune, iubirea de domnie, care nu este altceva decât comoditatea și vorbirea în desert, pentru ca să nu atragem asupra noastră judecata nimănui, dar mai ales a Domnului. Continua Efrem, cerând darul virtuților, printre care spiritul curăției, al umilinței, al răbdării și al dragostei, ca prin ele să ne putem pregăti cu adevărat pentru Sărbătoarea Învierii. Nu în ultimul rând, prin rugăciunea Sfântului Efrem se cere și darul autocunoașterii de sine, pentru a nu aduce o smintire aproapelui nostru.

Adesea zicem că ne este frică de post pentru că strică aspectul exterior și slăbește trupul. Dar luând din cele ale trupului, punem pentru cele ale spiritului, mărturisind cu Sfântul Pavel „de aceea nu ne pierdem curajul și chiar dacă omul nostru cel din afară trece, cel din lăuntru însă se înnoiește de zi cu zi” (2 Cor. 4. 16). Așadar, să nu ne temem să postim, căci postul ne scoate din multe rele, stăpânindu-ne pornirile trupului.

Creștinul, când postește, nu trebuie să se abțină doar de la diferitele mâncăruri, ci trebuie să postească și sufletește. Ținând doar posturile rânduite de Biserică, exista primejdia să le ținem doar într-un mod formal, fără nici un folos. Din ce cauză oare? Pentru că ne ținem departe doar de anumite mâncăruri, însă nu ne ținem departe de păcat. Nu este suficient a ne îndepărta doar de la mâncărurile din carne, trebuie să renunțăm și la a face rău aproapelui nostru. Nu are nici un folos petrecerea unei zile întregi în post cât timp facem lucruri păcătoase. Unii dintre noi nu sunt neapărat sensibili la mâncare, însă renunțând la anumite plăceri și vicii zilnice, vom putea cu adevărat să spunem că am postit. Numai astfel vom aduce jertfă bine plăcută Domnului și vom avea mai mult folos de pe urma postului.

Bogdănel TIMOȘ,
ANUL -IV-

CURSUL DE FORMARE PENTRU ANIMATORI

Între 6 și respectiv 8 martie, împreună cu alți patru membrii ASTRU Oradea am avut ocazia să particip la cursul formativ pentru animatori organizat la nivel național de către Asociația Acțiunea Catolică din Romania.

Într-o dimineață ploioasă de vineri, în care gândul îmi zbură la patul și perna pe care am lăsat-o în urmă, am pornit însoțiți de Pr. Olimpiu Todorean spre Luncani, o comună situată la 14 km de Bacău, unde avea să se desfășoare cursul de formare a animatorilor. Drumul a fost unul foarte lung și obositor, având în total de parcurs o distanță de aproximativ 800 de km. Datorită entuziasmului care ne mîna de la spate, acest traseu aparent obositor a devenit unul plăcut, de-a lungul căruia am putut admira bogăția și varietatea formelor de relief ale țării noastre. Am început să înțeleg de ce străinii care ne vizitează țara rămân impresionați de minunăția reliefului foarte bine conservat, pe care omul nu l-a distrus. Cele 10 ore de drum au trecut foarte repede datorită armonioasei îmbinări între rugăciune, peisaje mirifice, glume și cântece.

Pe la orele după-amiezii am ajuns la Luncani. Am fost primiți la o mănăstire carmelitană unde am aflat liniștea interioară și spiritul rugăciunii, era practic un loc rupt de această lume a vitezei.

Cursul de formare propriu-zis a început cu o Liturghie a tinerilor celebrată în ritul latin. În timpul Sfintei Liturghii s-a simțit universalitatea Bisericii, tineri veniți din toate colțurile țării participau la aceeași rugăciune. Seara s-a încheiat cu jocuri de cunoaștere în care ne erau adresate întrebări referitoare la scopul pentru care doream să participăm la acest curs, ce așteptări avem de la acesta, motivațiile intrinseci pentru care dorim să desfășurăm activități cu alți tineri, etc. La sfârșitul acestei serii de cunoaștere, toți împreună i-am mulțumit lui Dumnezeu pentru oportunitatea de a ne întâlni și i-am cerut ajutorul pentru cele două zile de formare care aveau să urmeze.

A doua zi, sâmbătă 7 martie 2009, toată lumea era cu zâmbetul pe buze, puteai citi bucuria în ochii fiecăruia, de asemenea și entuziasmul de a descoperi lucruri noi. După ce am luat micul dejun, a avut loc

o prezentare a asociației Acțiunea Catolică, care am aflat că are atât filieră ce corespunde ritului bizantin (Asociația ASTRU), cât și filieră ce corespunde ritului latin (Acțiunea Catolică din Iași), iar acestea două conlucrează pentru scopul sfințitor al Bisericii. În continuare ni s-a vorbit despre importanța animatorului în organizarea unui grup și cum se raportează acesta la grup. Am învățat multe jocuri noi, pe care a trebuit să le exemplificăm fiecare dintre noi. Acestea au fost momente când îmi aduceam aminte de copilărie. Ce frumos este să fii copil! Atunci am realizat că, chiar dacă în fața oamenilor nu mai suntem copii, nu ne pierdem atributul de a fi copii în fața lui Dumnezeu.

În cursul după-amiezii ne-am împărțit pe grupuri de discuție în care fiecare a prezentat situația grupului de tineri pe care îl animează acasă, precum și experiența sa personală în a lucra cu tinerii. Experiența împărtășirii ideilor în grupul de discuție m-a îmbogățit mult, am avut o mulțime de lucruri de învățat, cum ar fi: metode experimentale care au dat roade în privința tinerilor, tehnici de a intra în dialog cu tinerii etc.

Seara s-a încheiat cu o serată dansantă cu ocazia căreia fiecare regiune trebuia să prezinte un cântec, un dans sau o mâncare specifică zonei lor de proveniență. Astfel am avut prilejul de a cunoaște mai îndeaproape specificul fiecărei zone, să descopăr noi obiceiuri.

Duminică, 8 martie, avea să fie ultima zi a cursului de formare. Între timp se legaseră prietenii și se simțea un sentiment de unitate pe care fiecare aveam să-l aducem celor de acasă. După Sfânta Liturghie, fiecare grup a pornit înspre meleagurile sale.

Drumul a fost unul lung, dar care a meritat din plin să fie făcut datorită experienței minunate pe care am acumulat-o de-a lungul acelor trei zile. E încurajator să știi că mai există tineri care sunt dornici să-L facă pe Isus cunoscut și altor tineri. În acel weekend am putut trăi realmente unitatea în diversitate pe care o prezintă Biserica Catolică.

Daniel IȘTOAN,
ANUL -II-

NECESITATEA LINIȘTII

Isus le spune apostolilor Săi: „Veniți la o parte într-un loc singuratic și odihniți-vă puțin... Atunci ei au luat barca cu care au plecat într-un loc pustiu, departe de lume, s-au dus acolo unde era liniște”.

Azi trăim într-o lume gălăgioasă. Pretutindeni avem parte de zgomote: pe stradă, în blocuri, la locul de muncă. Zgomotul este tovarășul nostru de drum, iar de multe ori, când nu avem parte de zgomot, parcă ceva ne lipsește. Nu suportăm liniștea, nu suportăm să stăm singuri cu eul nostru personal. Avem nevoie de zgomot. De aceea tinerii frecventează cluburile, discotecile în căutarea zgomotului și a fugii de ei înșiși. Ne-am obișnuit să trăim într-o continuă agitație, nu mai știm să trăim liniștiți.

De cele mai multe ori gloata ne înspăimântă. Suntem înspăimântați de miile de oameni din orașe, de pe stadioane sau chiar și din locurile de distracție. Este un adevărat uragan, un vârtej de oameni care trăiesc și mor într-o spirală fatală de bucurii și dureri, speranță și disperare, răs și plâns. Oameni conduși de zgomot, care nu au cunoscut pacea pe care o poate aduce doar liniștea.

În majoritatea cazurilor ne consolăm spunând că o să avem parte de liniște la sfârșit de săptămână. Acesta este un alt mod de a ne minți. Odată ce vine sfârșitul de săptămână, ne sunăm cunoștințele zgomotoase pentru a ne întâlni și a petrece timpul împreună. Aceasta este o liniște iluzorie care nu are un efect benefic asupra noastră.

Putem spune că azi marea parte a omenirii trăiește după dictonul mă agit, deci exist. Omul a început să-și caute chiar mai multe slujbe în disperarea sa de a-și ocupa timpul. Mulți spun că nu au timp liber, dar acest lucru se datorează faptului că ei nu-și îngăduie să aibă timp liber. Le e frică de libertate, de liniște, de golul pe care l-ar descoperi în ei prin liniște. De viața lipsită de sens pe care o au odată ce este înlăturat zgomotul. Într-o astfel de situație omul are nevoie de pace, de liniște, de tăcere, de reflecție. Dragostea pentru tăcere aduce cu sine liniștea interioară, unirea într-o comunitate cum este familia sau parohia, fraternitatea, prietenia etc.

Lipsa dragostei față de tăcere duce la delăsare, la plictiseală, la călcarea disciplinei, la pierderea păcii interioare. De aceea trebuie ca acea căutare a liniștii să fie o exigență a vieții noastre. Să căutăm liniștea în

familie. Familia trebuie să fie un loc al liniștii unde să ne regăsim, un colțișor al fericirii și al dragostei și nicidecum un refugiu de noapte sau un fel de hotel unde te speli, mănânci și dormi.

Mulți oameni ajunși la vârsta senectuții afirmă că deși au avut o familie, nu au avut un cămin, nu i-a iubit nimeni. Trebuie să ne facem timp pentru ceilalți. Nu doar să vorbim cu ei, ci să comunicăm cu adevărat atât cu cei tineri, cât și cu cei maturi sau bătrâni. Să ne odihnim în liniștea prieteniei. Cine nu are prieteni se află în căutări continue, este un rătăcit care nu-și găsește locul, nu are liniște. Cine nu are timp pentru prieteni nu are timp nici pentru el însuși.

Biserica este o oază a liniștii accesibilă tuturor. Cel mai odihnitor lucru este rugăciunea comună prin care nimeni nu este singur, ci împreună cu cei care se roagă formează mădulare animate ale Trupului Mistic al

lui Christos. În Biserică, liniștea este o necesitate, iar zgomotul un proscris. Pentru a auzi șoaptele Spiritului Sfânt este nevoie de liniște. Mulți mistici, atât catolici cât și ortodocși, afirmă faptul că Dumnezeu vorbește inimii în liniște. Așadar, vedem cum liniștea devine o condiție esențială în a descoperi planul pe care Dumnezeu îl are cu fiecare dintre noi. Pentru un om necredincios,

duminica este o zi plictisitoare în care nu poate să se ascundă de el însuși prin muncă, deși ar trebui să fie pentru toți o zi a bucuriei. O zi în care liniștea Raiului a învins zgomotul Iadului prin Învierea lui Isus Christos. Sfințirea duminicii este un principiu fundamental ce contribuie la echilibrul nostru interior, dar și exterior. Isus este cel care dă odihnă celor împovărați și necăjiți. Căutarea păcii și a liniștii în afara lui Christos este un act destinat eșecului.

Isus este izvorul liniștii. Zilnic trebuie să venim în fața Lui pentru a sorbi din liniștea Sa divină. Acest lucru ar trebui să devină o constantă a vieții noastre. Rugăciunea este canalul prin care primim liniștea. Cel mai bun loc pentru rugăciune este Biserica, deoarece ea garantează prezența lui Isus prin Euharistie. Faceți-vă timp, ca măcar în trecere, să intrați zilnic într-o biserică pentru un scurt moment de rugăciune aducătoare de liniște.

Eugen IVUȚ,
ANUL -II-

ISTORIA MUZICII BIZANTINE (III)

Datorită faptului că există o strânsă legătură a vieții religioase în general și a evoluției doctrinei creștine, cu cea a muzicii de cult, vom încerca o scurtă sinteză cronologică a unor puncte de vedere sau concepții privitoare la cântarea liturgică.

Sfântul Clement Alexandrinul își expune părerea în cunoscuta lucrare, „Pedagogul”, în care găsim și textul unei cântări de laudă lui Christos. Potrivit concepției sale, copiii trebuie educați pentru viața creștină prin cântul religios și alte mijloace. Unul dintre scopurile Întrupării Logosului constă în dorința acordării simfoniei macrocosmosului (Universul) cu cea a microcosmosului (Omul). Această grandioasă simfonie a orchestrei cosmice caută nu numai armonia generală a elementelor, ci și cântul mântuirii. Ascultătorii devin din morți, vii; Logosul este deschis ochilor orbilor și melodiile sunt accesibile surzilor.

Tertulian (160-240 d.Cr.) este unul dintre cei dintâi scriitori creștini care abordează problemele complexe ale muzicii de cult, care se regăsesc în cel puțin trei dintre lucrările sale: „Despre spectacole”, „Despre rugăciune” și „Împotriva iudeilor”. În concepția lui Tertulian, lui Dumnezeu Îi este plăcută dulceața vocii, care este opera Sa. Diavolul schimbă această destinație spre propriile plăceri. Îndemnul lui Tertulian este clar și ferm: „Noi creștini avem suficientă literatură, suficiente versuri, idei și cântări, suficiente și nu legende, ci adevăruri”. Rugăciunea trebuie să fie cuvânt, spirit și rațiune și are în vedere și forma cântată din predica liturgică.

Sfântul Atanasie (+374 d.Cr.) formulează necesitatea unei armonii perfecte între text, melodie și ritm-pe de o parte-, și suflet, și spirit-, pe de altă parte. În concepția sa, cei ce cântă fac bine nu numai lor, dar și celor care îi ascultă.

Și cei trei mari autori de liturghii, Vasile cel Mare, Ioan Gură-de-Aur și Grigore Dialogul au referiri interesante la cântarea liturgică. Sfântul Vasile cel Mare afirmă, în scrierile sale: „Cântarea reprezintă seninătatea sufletelor, recompensa păcii, alinând zgomotele și valurile cugetelor, căci îmblânzește mânia sufletului și cuminește pe cel păcătos. Muzica sprijină împrietenirea, unește pe cei despărțiți și împacă pe vrăjmași; căci cine poate să considere dușman pe acela alături de care cântă, adresându-se lui Dumnezeu {...} Cântarea este siguranța pruncilor, podoaba bărbaților, consolarea bătrânilor, cea mai convenabilă podoabă a femeilor, odihna ostelenilor, glasul Bisericii”.

Cu Iustinian, alcătuitor de imnuri creștine, depășim deja granița primelor secole și intrăm în perioada înfloririi vieții monahale sprijinită de eminentul împărat bizantin.

Cu aceasta ne-am apropiat de o altă problemă

importantă, și anume cea a creațiilor lansate în această perioadă. Specialiștii în liturgică au reconstituit principalele momente ale Sf. Liturghiei actuale, în imne apărute disparat în primele secole, unele de origine evanghelică sau biblică, altele fiind creații ale epocii, datorate unor autori mai bine cunoscuți sau necunoscuți încă. Astfel, în prima categorie pot fi amintite următoarele momente: Doxologia, Fericitările, Imnul serafimilor, Tatăl nostru ș.a.; iar din cealaltă categorie sunt citate: Antifoanele, Doxologia mică, Trisaghionul (Sfinte Dumnezeule), Veniți să ne închinăm, Heruvicul, Axionul etc.

Vorbind puțin despre imnele care se cântă la Sfânta Liturghie, am putea începe cu cel deal II-lea antifon-„Unule născut”, care conține un pronunțat caracter doctrinar (christologic, trinitar, antimonofizit etc.) și care aparține împăratului Iustinian (527-565) și a fost generalizat după cel deal V-lea Sinod Ecumenic (533), devenind un imn de mare importanță al primei părți a Liturghiei.

Imnul trisaghion (Sfinte Dumnezeule...) pare a fi de origine apostolică, dar este atestat în timpul patriarhului Proclu (+447) și cântat la Sinodul al VI-lea Ecumenic de la Calcedon (451).

Imnul serafimilor (Sfânt, Sfânt, Sfânt e Domnul Savaot...) își are fundamentul în texte din Sfânta Scriptură, fiind atestat în Epistolele pauline și de Constituțiile apostolice, dar este prezentat, în detaliile sale, în secolul al IV-lea, când este considerat „un adevărat imn de biruință a creștinismului”.

Heruvicul pare să fi apărut în aceeași perioadă prin desprinderea de celelalte și conturarea unui specific, aprofundat în timp. Este știut faptul că acest imn a fost cântat în cor, la marea intrare din anul 754, confirmând deci prezența sa în cel mai important locaș de cult din Imperiu, Biserica

„Sfânta Sofia” din Constantinopol, reconstruită în locul celei arse a lui Constantin cel Mare.

Cu Axionul, imn închinat Maicii Domnului, intrăm deja în zona troparului, fiind vorba de o cântare din „Canonul Utreniei”. Partea a II-a a imnului-„Ceea ce ești mai cinstită decât heruvimii...” aparține ilustrului melod al secolului al VIII-lea, Episcop de Maiuma (Fenicia).

Această încercare de inventariere a principalelor momente muzicale evidențiază cristalizarea tiparelor arhitectonice de bază ale cântării bizantine.

Paul CERNUCAN,
ANUL -II-

HIROTONIRE DE DIACON

Sâmbătă, 14 martie 2009 în cadrul Sfintei Liturghii ce a început de la orele 8 a avut loc în capela Seminarului Greco-Catolic hirotonirea diaconală a studentului Anton Cioba, absolvent al Facultății de Teologie Greco-Catolică din Oradea, în prezent student în anul I la Pontificia Universita Salesiana din Roma, cu specializarea în pastorația tinerilor.

La această ceremonie foarte importantă pentru noul diacon au fost prezenți membrii familiei, foștii colegi de facultate, mulți prieteni și cunoscuți. Pe această cale îi urăm și noi lui Anton mult har, dragoste față de Isus și față de Biserică, pe calea pe care și-a ales-o.

CONFERINȚĂ DESPRE AVORT

În data de 27 februarie 2009 a avut loc în Aula Magna a Seminarului orădean o conferință despre avort, intitulată „Impactul avortului asupra familiei”. Conferențiar a fost doamna doctor Christa Todea-Gross care a mărturisit: „concluzia la care am ajuns după studiile efectuate este aceea că nu sărăcia materială este motivul pentru care mamele și tinerele recurg la avort, ci o mare sărăcie spirituală care a cuprins societatea noastră, dornică de o viață cât mai comodă, fără copii mulți, lipsită de grija educației lor, uitând că familia integră și creștină este singura în măsură să ne aducă fericirea atât în viața aceasta, cât și în cea de după moarte”.

Conferința doamnei Todea-Gross a fost una de bun augur, făcând puțină lumină în acest subiect care pentru societate pare a fi unul tabu. Astfel ea a făcut referire la unele elemente legate de avort care sunt omise chiar și de medicină. Astfel, doamna doctor a vorbit despre sindromul post-avort care are consecințe grave atât pentru soție, soț, dar și pentru medicul ginecolog care a săvârșit avortul. În ceea ce privește remediul pentru această traumă post-avort este unul de natură exclusiv spirituală, și anume participarea la Sfânta Liturghie și Împărtășania.

CONFERINȚĂ DESPRE EFECTELE CONTRACEPȚIEI

În data de 18 martie 2009, cu începere de la orele 20 a avut loc în Aula Magna a Facultății de Teologie Greco-Catolică o conferință despre viața de familie, având ca temă „Contracepția – cauza dezordinii din viața de cuplu și alternativa metodelor naturale de reglare a nașterilor”. Conferința a fost susținută de către domnul Emanuel Cosmovici, care împreună cu soția sa au fondat în 1996 organizația neguvernamentală provită Asociația Programele Bunavestire din București, care are ca scop promovarea familiei și a vieții.

Tot ceea ce a vorbit domnul Cosmovici a fost de un real interes pentru tânărul auditoriu. El spunea că predarea metodelor naturale de reglare a nașterilor trebuie să aibă loc în cadrul Bisericii, ea fiind singura care poate asigura o educație corectă și morală tinerelor familii. Altfel, aceste metode rămân o metodă contraceptivă neagresivă. De fapt, metodele naturale nu pot fi practicate decât în asociere cu virtutea castității conjugale. În sprijinul spuselor sale, l-a citat foarte mult pe Ioan Paul al II-lea, care în cartea sa „Iubire și responsabilitate” a schițat cel mai corect portet al unei vieți conjugale trăite conform voinței lui Dumnezeu. Dacă metodele contraceptive distrug femeia, metoda naturală de programare a nașterilor o apără, menținând-o sănătoasă.

Domnul Cosmovici a recomandat metoda naturală descoperită de Josef Roetzer (metoda simptomatică), iar informațiile despre cum se poate aplica această metodă se găsesc pe internet la www.darulvieții.ro. Practicarea metodelor naturale este singura cale către o societate sănătoasă, spunea conferențiarul Emanuel Cosmovici.

REDAȚIA

LITURGHIA DARURILOR ÎNAINTE SFINȚITE

În Biserica Română Unită cu Roma există o anumită rețineră față de Liturghia Înaintea Sfinților. Aceasta se datorează faptului că nu sunt cunoscute nici celebrarea acestei Liturghii, și nici motivația teologică din Biserica Orientală. Biserica cere să nu se celebreze Dumnezeiasca Liturghie în zilele de post, bazată pe o motivație teologică, dar aceasta este puțin știută și insuficient aprofundată. Credincioșii greco-catolici trebuie învățați, atât din punct de vedere al teologiei liturgice orientale, cât și din punct de vedere practic, ce înseamnă această celebrare, pentru ca să îi înțeleagă scopul și roadele ei.

Liturghia Darurilor Înainte Sfinților este dependentă de Dumnezeiasca Liturghie, deoarece Sfintele Taine cu care se împărtășesc credincioșii sunt tocmai cele din duminica precedentă. Chiar dacă în actualele prescrieri tipiconale slujirea Liturghiei Darurilor Înainte Sfinților este prevăzută doar pentru zilele de miercuri și vineri din Postul Mare, totuși, pentru a nu-i lăsa pe credincioși lipsiți de Sfintele Taine, ea se poate sluji și în celelalte zile de peste săptămână din Postul Mare. Cu alte cuvinte, Liturghia Darurilor Înainte Sfinților nu este altceva decât o parte a Vecerniei la care se adaugă ritualul purtării Sfintelor Taine la Masa Altarului, pregătirea pentru împărtășanie, împărtășania propriu-zisă, mulțumirea și părțile de încheiere, așa precum se face la Dumnezeiasca Liturghie, de unde au fost luate și introduse în această celebrare.

În cele ce urmează doresc să fac o scurtă prezentare a părților componente Liturghiei Darurilor Înainte Sfinților:

a) Pregătirea. Preotul, la începutul Vecerniei, scoate Sfintele Taine din Chivot și le poartă cu multă evlavie la masa Proscomidiei, unde le va acoperi și le va tămâia, ca la momentul potrivit să le ducă la Masa Altarului în cadrul unei procesiuni sobre și solemne;

b) Prima parte concretă a Liturghiei Darurilor Înainte Sfinților este în realitate prima jumătate a Vecerniei, care se slujește până după cele două Pareii sau citiri din Vechiul Testament. Citirile alese de Biserică pentru aceste seri din zilele Postului Mare

sunt texte din cărțile Genezei, Exodului și Proverbelor;

c) A doua parte este formată din căderea specială a celor patru laturi ale Mesei Altarului, în timp ce Preotul cântă, la fiecare latură, câte unul din primele patru versete ale Psalmului 140, fiecare verset fiind urmat de refrenul care este întocmai începutul Psalmului: „Sa se îndrepteze rugăciunea mea ... „, cei care participă exprimându-și pocăința prin metaniile pe care le fac;

d) A treia parte culminează cu procesiunea purtării Sfintelor Taine la Masa Altarului. După recitarea Ecteniei întrete și a Ecteniei mici cu rugăciunea credincioșilor, se va face tămâierea mare a Bisericii, cântându-se o cântare specială: „Acum puterile cerești...”. În cadrul cântării respective, se va face purtarea Sfintelor Taine la Masa Altarului, în mare tăcere și cu aplecarea până la pământ a credincioșilor prezenți;

e) A patra parte constă în pregătirea pentru împărtășania cu Sfintele Taine, pregătire care se face prin rugăciunea Ecteniei cererilor, care culminează cu recitarea rugăciunii Tatăl nostru. Aceste pasaje din cadrul Liturghiei Darurilor Înainte Sfinților sunt aproape identice cu cele de la Dumnezeiasca Liturghie, cu mențiunea că anumite cântări sunt speciale;

f) Ultima parte componentă a Liturghiei Darurilor Înainte Sfinților este mulțumirea de după împărtășirea cu Sfintele Taine, asemenea celei de la

Dumnezeiasca Liturghie, doar că rugăciunea Amvonului este una specială, cu trimitere la perioada celor 40 de zile de post. După acestea urmează Binecuvântarea și obișnuita Dezlegare.

Importanța acestui serviciu liturgic sporește cu cât este mai cunoscut de către credincioși. Această Liturghie poate fi cu adevărat trăită atunci când fiecare credincios înțelege sensul ritualurilor ce au loc. Încredințat fiind că acest articol va spulbera puțin din negura ce plutește deasupra acestui act liturgic vă doresc un post binecuvântat în continuare.

Bogdănel TIMOȘ,

ANUL -IV-

COLECTIVUL DE REDACȚIE

Coordonator: pr. Cristian SABĂU

Redactor: Marcel AUȘAN

Din redacție: Otilia BĂLAȘ, Iulian BOGLUȚ, Alin PAPIȚ

ADRESA REDACȚIEI

Seminarul Teologic Greco-Catolic O.P. 1, C.P. 213, Oradea, Bihor, România.

E-mail: seminarium2004@yahoo.com